

Bibliografie

Pieter Edelman

1932

32-1 'Revolutie...Ja!'. In: *De Jonge Gids* 5 (20 januari 1932), nr. 13, pp. 139-142.
Tw.: geweldloosheid; geestelijke weerbaarheid; revolutie.

32-2 Limberg, Rob, Jaap van Praag & Hein van Wijk, 'Geweld of geweldloosheid'. In: *De Jonge Gids* 5 (20 februari 1932), nr. 15, pp. 175-177.
Tw.: geweldloosheid; socialisme; revolutie.

32-3 'Vlaanderen'. In: *De Jonge Gids* 6 (20 juli 1932), nr. 2, pp. 17-20.
Tw.: Vlaamse beweging; socialisme.

32-4 'Zijn we verantwoord?'. In: *De Jonge Gids* 6 (5 oktober 1932), nr. 6, pp. 87-90.
Tw.: geweldloosheid; revolutie.

1933

33-1 'Nieuwe geschiedenis'. In: *De Jonge Gids* 6 (5 maart 1933), nr. 16, pp. 260-263. (bespreking van: Henriëtte Roland Holst, *Kapitaal en arbeid in Nederland*. 1932 (4e dr.)).
Tw.: Nederland; socialisme; marxisme; klassenstrijd.

33-2 Blom, Chris, Jan Brandt Corstius, Jacques Engels, Jaap van Praag, Hein van Wijk, 'Troonrede'. In: *De Jonge Gids* 7 (6 april 1933), nr. 1, pp. 1-2. (zelfpresentatie van de nieuwe redactie en nieuwe generatie van 'aktivistische' socialisten).
Tw.: jeugd; socialisme; toekomst.

33-3 'Het socialisme in het slop?'. In: *De Jonge Gids* 7 (20 april 1933), nr. 2, pp. 13-14.
Tw.: socialisme; fascisme; geweld.

33-4 'Democratie en diktatuur'. In: *De Jonge Gids* 7 (18 mei 1933), nr. 4, pp. 29-36. (bespreking van: J.L. Snethlage, *Democratie en diktatuur*. 1933).
Tw.: democratie; diktatuur; communisme.

33-5 'Nog eens: Morgenrood'. In: *De Jonge Gids* 7 (8 juni 1933), nr. 5, pp. 36-38. (n.a.v. een protestmanifestatie

in Amsterdam tegen de vertoning van de 'militaristische' film 'Morgenrood').
Tw.: geweldloosheid; anti-militarisme; protest.

33-6 'Staat en socialisme'. In: *De Jonge Gids* 7 (7 september 1933), nr. 9, p. 70.
Tw.: staat; macht; socialisme.

33-7 'Staat en socialisme II'. In: *De Jonge Gids* 7 (21 september 1933), nr. 10, pp. 74-75.
Tw.: socialisme; staat; dictatuur.

33-8 'Het socialisme in Nederland I. De voorgeschiedenis'. In: *De Jonge Gids* 7 (21 september 1933), nr. 10, pp. 78-79.
Tw.: Nederland; 922-1795 (periode); socialisme.

33-9 'Het socialisme in Nederland. De ontwikkeling naar het groot-kapitalisme'. In: *De Jonge Gids* 7 (5 oktober 1933), nr. 11, pp. 82-83.
Tw.: Nederland; ME-1909 (periode); socialisme.

33-10 'De socialistische staat. Nationaal of internationaal?'. In: *De Jonge Gids* 7 (5 oktober 1933), nr. 11, p. 86. (enkele aantekeningen van Hilda Verwey-Jonker zijn in dit artikel verwerkt).
Tw.: staat; socialisme.

33-11 Redactie [J.P. van Praag], 'Rusland en wij'. In: *De Jonge Gids* 7 (20 oktober 1933), nr. 12, pp. 89-90.
Tw.: Russische revolutie; socialisme; bolsjewisme.

33-12 'Het socialisme in Nederland. Het heroïsche tijdperk'. In: *De Jonge Gids* 7 (20 oktober 1933), nr. 12, pp. 90-91.
Tw.: Nederland; 1870-1893 (periode); socialisme.

33-13 'En toch!'. In: *De Jonge Gids* 7 (9 november 1933), nr. 13, p. 97.
Tw.: geweldloosheid; socialisme; imperialisme.

33-14 'Het socialisme in Nederland. Het tijdperk van het Reformisme'. In: *De Jonge Gids* 7 (9 november 1933), nr. 13, pp. 98-99.
Tw.: Nederland; 1870-1914 (periode); socialisme.

33-15 'Het socialisme in Nederland. Vijftien jaren illusiepolitiek'. In: *De Jonge Gids* 7 (30 november 1933), nr. 14, pp. 106-107.

Tw.: Nederland; 1914-1933 (periode); socialisme.

33-16 'Wij!'. In: *De Jonge Gids* 7 (14 december 1933), nr. 15, p. 117.

Tw.: socialisme; politieke partijen.

33-17 'Het socialisme in Nederland. Om de toekomst'. In: *De Jonge Gids* 7 (14 december 1933), nr. 15, pp. 118-119.

Tw.: Nederland; 1930-1933 (periode); socialisme.

33-18 Martens, Erik, 'Het herzieningsrapport'. In: *De Jonge Gids* 7 (14 december 1933), nr. 15, pp. 118-120.

Tw.: S.D.A.P.; socialisme; anti-militarisme.

33-19 'De taak der intellectuelen'. In: *Vredesstrijd* 5 (23 maart 1933), nr. 6, pp. 48-49.

Tw.: anti-militarisme; elite; oorlog en vrede.

1934

34-1 Martens, Erik, 'De geestelijke achtergrond van het Fascisme'. In: *Fundament* 1 (1934), nr. 1, pp. 8-14.

Tw.: fascisme; nationalisme; cultuur.

34-2 Sterk, H., 'De overwinning van het geweld'. In: *Fundament* 1 (1934), nr. 4, p. 20. (recensie van: Bart de Ligt, *De overwinning van het geweld*, 1934).

Tw.: socialisme; geweldloosheid.

34-3 Martens, Erik, 'Nieuwe vormen van strijd'. In: *Fundament* 1 (1934), nr. 4, pp. 10-17.

Tw.: socialisme; geweldloosheid; democratie.

34-4 Sterk, H., 'Nationale ontwapening en socialisme'. In: *Fundament* 1 (1934), nr. 9, pp. 1-16.

Tw.: imperialisme; p.v.v.; socialisme.

34-5 'Trouw blijven'. In: *Vredesstrijd* 6 (11 januari 1934), nr. 1, pp. 2-3.

Tw.: wetenschap; anti-militarisme; p.v.v.

34-6 S., H., 'Van de Studenten Vredes Actie. Voor een betere radicale doelstelling'. In: *Vredesstrijd* 6 (6 juli 1934), nr. 13, p. 103.

Tw.: S.V.A.; radicalisme; anti-militarisme.

34-7 'Van de Studenten Vredes Actie: Eenheid...én karakter!'. In: *Vredesstrijd* 6 (20 juli 1934), nr. 14, p. 108. (reactie op een artikel van W.H. Sprenger, 'Naar groter eenheid', over doelstellingen en methode van de S.V.A., in: *Vredesstrijd* 6 (14 juni 1934), nr. 12, p. 95).

Tw.: S.V.A.; eenheid en verscheidenheid.

1935

35-1 Martens, Erik, 'Rusland en de Oorlog'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 1, pp. 21-32. (met een noot van de redactie, in de vorm van een geciteerd naschrift van Jan Romein op pp. 32-34).

Tw.: Rusland; socialisme; anti-militarisme.

35-2 M., E., 'De lage landen bij de zee'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 1, pp. 35-38. (recensie van: J. Romein, *De lage landen bij de zee*, 1934).

Tw.: Nederland; historisch materialisme; geschiedenis.

35-3 Sterk, H., 'Oorlogsdreiging en vredesdaad. Stemmen uit de Vredesbeweging. Enquête en beschouwing'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 5, pp. 3-31.

Tw.: vredesbeweging; anti-militarisme; p.v.v.

35-4 Martens, Erik, 'Ondanks alles'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 6, pp. 1-3.

Tw.: crisis; socialisme.

35-5 M., E., 'Rosa Luxemburg'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 7, pp. 33-34. (bespreking van: Henriëtte Roland Holst, *Rosa Luxemburg, haar leven en werken*, 1935).

Tw.: Rosa Luxemburg; socialisme.

35-6 Redactie (van *Fundament*); W. Cordan, David de Jong Jr., Erik Martens, 'Soma-paradijs of Socialisme'. In: *Fundament* [Themanummer] *Sexuele problemen* 2 (1935), nr. 10, pp. 1-7.

Tw.: seksualiteit; seksuele moraal.

35-7 Martens, Erik, 'Sancties'. In: *Fundament* 2 (1935), nr. 11, pp. 1-6.

Tw.: Italië; oorlog en vrede; sancties.

35-8 Sterk, H., 'De intellectuelen en de oorlog' in: *Vredesstrijd* 7 (18 juli 1935), nr. 14, pp. 106-107.

Tw.: elite; oorlog en vrede; anti-militarisme.

35-9 Franken, Jaap, 'Nuchter blijven'. In: *Vredesstrijd* 7 (11 oktober 1935), nr. 18, p. 139.

Tw.: oorlog en vrede; sancties; fascisme.

35-10 Franken, Jaap, 'Trouw blijven! Een antwoord aan Bep Nispelblom Beyer'. In: *Vredesstrijd* 7 (8 november 1935), nr. 20, p. 156. (een antwoord op haar artikel 'Onze houding tegenover de oorlog' in: *Vredesstrijd*, jrg. 7, 25 oktober 1935, nr. 19, p. 150).

Tw.: J.V.A.; anti-militarisme.

1936

36-1 M., E., 'Socialistische literatuurbeschuwing'. In: *Fundament* 3 (1936), nr. 2, pp. 28-30. (bespreking van: Herman Gorter, *De groote dichters*, 1935, en van: Garnt Stuiveling, *De Nieuwe Gids als geestelijk brandpunt*, 1935).

Tw.: socialisme; letterkunde; historisch materialisme.

36-2 Martens, Erik, 'Voorwoord'. In: *Fundament* 3 (1936), nr. 5, pp. 1-3. (ter inleiding op het tweede nummer over de problemen van het plan-socialisme).
Tw.: crisis; socialisme.

36-3 Martens, Erik, 'Psychologie en het socialistisch denken'. In: *Fundament* 3 (1936), nr. 7, pp. 2-16.
Tw.: dialectisch materialisme; marxisme; psychologie.

1937

37-1 Anoniem [Hein Vrind (eindred.)], *Pacifistische volksverdediging*. De Lantaarn, Amsterdam 1937, 46 p. (gepubliceerd in opdracht van en voor gezamenlijke verantwoordelijkheid van zeven J.V.A.-ers, onder wie de hoofdbestuurleden Van Praag, Brandt Corstius en Vrind).
Tw.: J.V.A.; vredesbeweging; p.v.v.; geweldloosheid.

37-2 Sterk, H., 'Gelijkschakeling of volksafweer?' In: *Fundament. Kruithuis Europa* 4 (1937), nr. 4, pp. 27-36.
Tw.: socialisme; anti-militarisme; p.v.v..

37-3 Martens, Erik, 'Te midden van de brokken'. In: *Fundament* 4 (1937), nr. 11, pp. 13-29.
Tw.: marxisme; rede; wereldbeschouwing.

37-4 Sterk, H., 'Het Europees concert'. In: *Fundament* 4 (1937), nr. 12, pp. 1-16.
Tw.: oorlog en vrede; socialisme.

37-5 Franken, Jaap, 'Volksafweer als politiek probleem'. In: *Vredesrijd* 9 (20 augustus 1937), nr. 11, p. 83.
Tw.: oorlog en vrede; p.v.v.

37-6 Franken, Jaap, 'Op de bodem der werkelijkheid'. In: *Vredesrijd* 9 (1 oktober 1937), nr. 13, pp. 100-101.
Tw.: p.v.v.; oorlog en vrede.

37-7 Franken, Jaap, 'Debat over pacifistische volksverdediging. Secte of actie'. In: *Vredesrijd* 9 (23 december 1937), nr. 17, p. 132. (reactie op E.G.'s artikel: 'Pacifistische volksafweer?' op pp. 131-132 in hetzelfde nummer).
Tw.: p.v.v.; anti-militarisme; socialisme.

1938

38-1 Jongeren Vredes Actie, *Pacifistische volksverdediging*. De Lantaarn, Amsterdam, 1938. – 2e herz. dr. –, 16 p. (1e uitgave: Amsterdam, 1937, opgenomen in 37-1).
Tw.: J.V.A.; p.v.v.; vredesbeweging.

38-2 *Wordende wereld. Geschiedenis ten dienste van het kaderonderwijs*. De Arbeiderspers, Amsterdam, 1938,

159 p. (uitgegeven voor het Instituut van Arbeiders Ontwikkeling).

Tw.: geschiedenis; Europa; politiek.

38-3 Sterk, H., 'Zijn werk leidt ons verder'. In: *Bevrijding* 10 (september 1938), nr. 9, p. 134. (bijdrage aan het herdenkingsnummer t.g.v. het overlijden van Bart de Ligt).
Tw.: Bart de Ligt; geestelijke weerbaarheid; antimilitarisme.

38-4 Bauer, J., 'Europa op de tweesprong!'. In: *Fundament* 5 (1938), nr. 3, pp. 1-16.
Tw.: Europa; anti-fascisme; geestelijke weerbaarheid.

38-5 S.,H., 'Oorlog blijft oorlog'. In: *Fundament* 5 (1938), nr. 11, pp. 21-23. (recensie van: B. Liddell Hart, *Europa mobiliseert*, 1938).
Tw.: geweld; p.v.v.

38-6 'De nieuwe zeef'. In: *Het Kind* 39 (15 oktober 1938), pp. 397-399.
Tw.: middelbaar onderwijs; intelligentietests.

38-7 Franken, Jaap, 'Niet-militaire landsverdediging of pacifistische volksverdediging'. In: *Vredesdaad* 1 (16 juni 1938), nr. 8, pp. 1-2.
Tw.: p.v.v.; geestelijke weerbaarheid.

38-8 Franken, Jaap, 'Schakeringen'. In: *Vredesdaad* 1 (28 juli 1938), nr. 10, pp. 6-8.
Tw.: vredesbeweging; eenheid en verscheidenheid.

38-9 Bauer, Jaap, 'Is nationale ontwapening verouderd?'. In: *Vredesdaad* 1 (8 december 1938), nr. 16, pp. 1-2.
Tw.: anti-militarisme; geestelijke weerbaarheid.

1939

39-1 M., E., 'De wacht der bourgeoisie'. In: *Fundament* 6 (1939), nr. 9, pp. 34-36.
Tw.: burgerwacht; socialisme.

39-2 Sterk, J., 'Nieuwe strijd tegen de dictatuur'. In: *Fundament* 6 (1939), nr. 11, pp. 1-6. (n.a.v. Hermann Rauschnig, 'Die Revolution des Nihilismus' en zijn 'Die passive Resistenz, Bemerkungen über eine revolutionäre Waffe im Kampfe gegen die Diktatur der Gewaltsamkeit' in: *Masse und Wert*, Jrg. II, Heft 6).
Tw.: Duitsland; fascisme; geweldloosheid.

39-3 'Een socialiste van deze tijd' In: *Fundament. Henriëtte Roland Holst (1869-1939)* 6 (1939), extra nummer, pp. 3-7.
Tw.: Henriëtte Roland Holst; socialisme; geweldloosheid.

39-4 'De steen in het water. Studies over Paulus

Adrianus Daum'. In: *Groot Nederland* 37 (september 1939), dl. 2, pp. 238-261 (annex een 'Korte biografie', inclusief een 'Bibliografie' van Daum op pp. 262-267). Tw.: Maurits; letterkunde.

39-5 Bauer, Jaap, 'Om een eigen vredespolitiek. Antwoord aan Albarda'. In: *Vredesdaad* 2 (19 januari 1939), nr. 1, pp. 1-2. (antwoord op het artikel van Ir. J.W. Albarda, partijvoorzitter van de S.D.A.P., 'Pacifistische volksverdediging', in: *Socialisme en Democratie*, jrg. 1 (1939), nr. 1, pp. 8-16). Tw.: S.D.A.P.; p.v.v.; geweld.

39-6 Sterk, J., 'Albarda contra pacifistische volksverdediging'. In: *Vredesdaad* 2 (16 februari 1939), nr. 2, p. 3. (reactie op een tweetal artikelen van Albarda in *Het Volk* van 30 januari en 8 februari 1939). Tw.: S.D.A.P.; p.v.v.

39-7 Bauer, J., 'Na een jaar van propaganda. Wat is pacifistische volksverdediging?'. In: *Vredesdaad* 2 (13 april 1939), nr. 4, pp. 1-3. Tw.: J.V.A.; vredesbeweging; p.v.v.

39-8 Bauer, Jaap, 'Bart de Ligt 1883-1938'. In: *Vredesdaad* 2 (5 oktober 1939), nr. 10, pp. 4-5. (bespreking van: H.J. Mispelblom Beyer; A. Romers, *Bart de Ligt 1883-1938*, 1939). Tw.: Bart de Ligt; anti-militarisme.

1940

40-1 'Apologie der objectiviteit'. In: *Groot Nederland. Letterkundig Maandschrift* 38 (1940), dl. 1, pp. 122-124. (antwoord op de, hieraan op pp. 118-122 voorafgaande, kritiek van Rob Nieuwenhuis, 'Oratio pro Daum', op Van Praags artikel 'De steen in het water. Studies over Paulus Adrianus Daum' in: *Groot Nederland*, jrg. 37, september 1939, opgenomen in nr. 39-4). Tw.: Maurits; letterkunde.

40-2 Martens, Erik, 'Neo-marxisme'. In: *Fundament* 7 (1940), nr. 2, pp. 11-16. Tw.: neo-marxisme; psychologie; sociaal humanisme.

40-3 M., E., 'Gandhi en Bose'. In: *Fundament* 7 (1940), nr. 3, pp. 21-23. Tw.: India; Gandhi; geweldloosheid.

40-4 Martens, Erik, 'Mythe en rede'. In: *Fundament* 7 (1940), nr. 4, pp. 1-10. Tw.: mythe; rede; levensovertuiging.

1941

41-1 'De Renaissance: een poging tot begrip'. In: *De Stem* 21 (juni 1941), nr. 6, pp. 522-544. Tw.: Renaissance; Romantiek; historisch humanisme.

1944

44-1 Martens, Erik, *Het hooglied der creativiteit: de poëzie van Marsman*. Astra Nigrareeks; IV. [K.C. van Boeschoten en L.J. Zimmerman, 's-Gravenhage], 1944, 45 p.] (gestencilde, illegale, uitgave van een studie die Van Praag schreef in de winter van 1943-1944). Tw.: Hendrik Marsman; vitalisme; expressionisme.

44-2 'Illegaliteit en deskundigheid'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (23 december 1944), nr. 14 (84), pp. 1, 4. (één van de eerste politiek opiniërende artikelen die Van Praag regelmatig schreef als eindredacteur van *Het Parool. Weekblad voor Bevrijd Nederland*). Tw.: illegaliteit.

44-3 Anoniem, 'Uren, dagen, maanden, jaren'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (30 december 1944), nr. 15 (85), p. 1. Tw.: leed; zingeving; geloof.

1945

45-1 'Annexatie: Ja of Neen?'. In: Dr. H. Verwey-Jonker; J.P. van Praag, *Geen grond maar goederen*. Erven J. Bijleveld, Utrecht 1945, pp. 13-24. Tw.: Duitsland; annexatie; schuld.

45-2 Anoniem, 'Onze taak voor 1945'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (6 januari 1945), nr. 16 (86), pp. 1-2. Tw.: bezieling; menselijke waardigheid; democratie.

45-3 Anoniem, 'Anti-semitisme in Nederland?'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (26 januari 1945), nr. 19 (89), p. 1. Tw.: Nederland; anti-semitisme; gelijkheid.

45-4 Anoniem, 'Vernieuwing van de politiek'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven], (24 februari 1945), p. 1. Tw.: politieke vernieuwing; democratie.

45-5 Anoniem, 'Om een gezonde samenleving'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven], (3 maart 1945), nr. 24 (94), p. 2. Tw.: geestelijke weerbaarheid; vrijheid; democratie.

45-6 'Geloof in de mens'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven], (3 maart 1945), nr. 24 (94), pp. 4-5. Tw.: christendom en humanisme; geloof; atheïsme.

45-7 Anoniem, 'Nederland Herleeft. Interview met Henriëtte Roland Holst'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (10 maart 1945), nr. 25 (95), p. 3. Tw.: Henriëtte Roland Holst; toekomst; jeugd.

45-8 Witte, B.J.A., 'Wat te doen tegen het anti-semitisme in Nederland?'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (10 maart 1945), nr. 25 (95), p. 4. (kritiek op

Van Praags artikel: 'Anti-semitisme In Nederland?' in *Het Parool*, editie Eindhoven, nr. 19 (89), van 26 januari 1945, opgenomen in nr. 45-3, voorzien van 'Twee opmerkingen' van de hand van Van Praag.
Tw.: Nederland; antisemitisme.

45-9 Anoniem, 'De val van het nationaal-socialisme. Waar leven wij voor?'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (5 mei 1945), Extra-editie, pp. 1-2.
Tw.: fascisme; beschaving; zingeving.

45-10 Anoniem, 'De Nederlandse Volksbeweging'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (9 juni 1945), nr. 37 (107), p. 1.
Tw.: N.V.B.; socialisme; levensovertuiging.

45-11 Leyten, Jan C.M., 'Erasmus en het nieuwe humanisme'. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven], (9 juni 1945), nr. 37 (107), p. 5. (kritiek op Van Praags artikel 'Geloof in de mens', in: *Het Parool*, editie Eindhoven, (3 maart 1945), nr. 24 (94), opgenomen in nr. 45-6, voorzien van een 'Naschrift' van de hand van Van Praag).
Tw.: Erasmus; postulaten.

45-12 'Zuivering. Hoe en wie?'. De grote collaborateurs: een netelig vraagstuk. In: *Het Parool* [Editie Eindhoven] (23 juni 1945), nr. 39 (109), pp. 1-2.
Tw.: zuivering; collaborateurs; schuld.

45-13 'Christendom en humanisme'. In: *Vrij Nederland* 5 (21 juli 1945), nr. 32, p. 4. (tweede aflevering in een reeks van drie artikelen, waarvan het eerste, met dezelfde titel, geschreven door dr. J.J.M. van der Ven vanuit katholiek standpunt, verscheen in: *Vrij Nederland*, jrg. 5 (23 juni 1945), nr. 28, en het derde, van de hand van dr. K.H. Miskotte, orthodox protestant, onder de titel 'Volk zonder God?' verscheen in: *Vrij Nederland*, jrg. 6, 22 september 1945).
Tw.: christendom en humanisme; atheïsme; geloof.

45-14 'Roeping tot verantwoordelijkheid'. In: *Vrij Nederland* 6 (1 september 1945), nr. 1, p. 5.
Tw.: verantwoordelijkheid; technische revolutie; zingeving.

45-15 'Waarom nog geen nieuwe partij?'. In: *Vrij Nederland* 6 (13 oktober 1945), nr. 7, p. 6.
Tw.: N.V.B.; politieke vernieuwing.

1946

46-1 *Henriëtte Roland Holst. Wezen en werk*. Contact, Amsterdam. 1946, 220 p.
Tw.: Henriëtte Roland Holst; poëzie; levensovertuiging; socialisme.

46-2 Anoniem, *Had Stoffel gelijk?* Humanistisch Verbond, Utrecht 1946, 8 p.

Tw.: HV; richtlijn; mens en dier.

46-3 'Levensvreugde' In: J.P. van Praag; A.L. Constandse; G. Stuiveling, *Het Humanisme na deze oorlog*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1946, pp. 3-7.
Tw.: levensvreugde.

46-4 'Waarvoor leven wij?'. In: J.P. van Praag; J.C. Brandt Corstius; G. Stuiveling, *Levend humanisme*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1946, pp. 3-8. (bevat drie radiotoespraken).
Tw.: eerbied voor het leven; levensvreugde.

46-5 Commissie 'Openbare School'; K. Kuiper, J.P. van Praag; et al., *Rapport van een Commissie, ingesteld door het Humanistisch Verbond met betrekking tot het openbaar onderwijs in het algemeen en met betrekking tot het vraagstuk van de bijbelkennis op de openbare school in het bijzonder*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1946, 4 p. (het rapport werd aanvaard door het Hoofdbestuur op 27 juli 1946).
Tw.: openbaar onderwijs; bijbelkennis; geestelijke vorming.

46-6 'Geschonden grootheid'. In: *Critisch Bulletin* 13 (1946), pp. 77-81. (recensie van: J. Huizinga, *Geschonden wereld*, 1945).
Tw.: J. Huizinga; waarden; levensovertuiging.

46-7 'Huizinga herdacht'. In: *Critisch Bulletin* 13 (1946), pp. 458-460. (recensie van: C.T. van Valkenburg, *J. Huizinga. Zijn leven en persoonlijkheid*, 1946).
Tw.: J. Huizinga; levenshouding.

46-8 'De Mens en het Leed'. In: *Humanistisch Verbond. Mededelingenblad* 1 (1946), nr. 1, 1946, p. 6. (eerste radio-redevoering van Van Praag, in de rubriek 'Geestelijk leven' van de VARA, op 27 januari 1946).
Tw.: leed; leven en dood.

46-9 'Onze plaats'. In: *Humanistisch Verbond. Mededelingenblad* 1 (1946), nr. 3, p. 4.
Tw.: HV; vrijdenkersbeweging; Humanitas.

46-10 'Humanistisch Verbond en Instituut voor Arbeidersontwikkeling'. In: *Humanistisch Verbond* 1 (1946), nr. 5, p. 4.
Tw.: HV; I.v.A.O.; cultureel werk.

46-11 Zuidhoek, Ger, 'Ons Verbond en Instituut voor Arbeiders-ontwikkeling'. In: *Humanistisch Verbond* 1 (1946), nr. 6, pp. 2-3. (hierbij een 'Onderschrift' van de hand van Van Praag).
Tw.: HV; politieke visie; liberalisme.

46-12 'De politieke delinquenten'. In: *Humanistisch Verbond* 1 (1946), nr. 7, pp. 2-4.
Tw.: collaborateurs.

46-13 'De mens als...'. In: *Humanistisch Verbond 1* (1946), nr. 8, p. 1.

Tw.: geloof; waardebeseft; menselijkheid.

46-14 'Het Humanistisch Verbond...dat zijt gij!'. In: *Humanistisch Verbond 1* (12 oktober 1946), nr. 9, pp. 2-3. (slot van de rede als Verbondsvoorzitter tijdens het HV-congres op 28 en 29 september 1946 te Utrecht).

Tw.: HV; bezieling.

46-15 'Over en weer. J. Hulsker: Aart van der Leeuw. Leven en Werk'. In: *Proloog 1* (1946), pp. 571-574. (recensie van: J. Hulsker, *Aart van der Leeuw. Leven en werk*. Amsterdam, 1946).

Tw.: Aart van der Leeuw; letterkunde.

46-16 'Socialisme en Wereldbeschouwing'. In: *De Vlam 2* (16 maart 1946), nr. 11, p. 14.

Tw.: HV; socialisme; levensovertuiging.

46-17 'Een nieuwe antithese?' In: *Vrij Nederland 6* (27 april 1946), nr. 35, p. 10.

Tw.: Christendom en humanisme; waardebeseft.

46-18 'M.G. Warffemius: Geloof en ongelooft'. In: *Vrij Nederland 6* (29 juni 1946), nr. 44, p. 4. (recensie van: M.G. Warffemius, *Geloof en ongelooft*, 1946).

Tw.: godsdienst; atheïsme; christendom.

46-19 'Anders en eender'. In: *De Vrijdenker 23* (5 oktober 1946), nr. 40, p. 5. (bijdrage aan het jubileumnummer t.g.v. het feit dat 'De Dageraad' negentig jaar geleden in oktober 1856 te Amsterdam werd opgericht).

Tw.: vrijdenkersbeweging; atheïsme; humanisme.

1947

47-1 *Modern humanisme. Een renaissance?* Contact, Amsterdam 1947, 252 p. (met dit werk, geschreven tijdens zijn onderduikperiode, van mei tot augustus 1943, legde Van Praag de grondslag voor zijn theorie van het moderne humanisme. Het tweede hoofdstuk, 'Mythe en rede' heeft een voorloper in een artikel, onder dezelfde titel verschenen in: *Fundament*, jrg. 7, 1940, nr. 4, opgenomen in nr. 40-4).

Tw.: modern humanisme; ethiek; mythe; rede; politieke visie; internationale politiek; religie; godsdienst.

47-2 *Autonom humanisme*. Humanistisch Verbond; Studentenvereniging op Humanistische Grondslag, Utrecht 1947, 15 p. (bewerking van een rede, gehouden op een studentencongres over 'Christendom en Humanisme', juli 1946, te Utrecht).

Tw.: levensovertuiging; modern humanisme; christendom.

47-3 Anoniem, *Bezwaren tegen het Humanistisch Verbond. Een gesprek tussen een middenstander,*

arbeider, intellectueel en verbondslid. Humanistisch Verbond, Utrecht 1947, 10 p.

Tw.: HV, modern humanisme; eenheid en verscheidenheid.

47-4 'Vrijheid'. In: G. Stuiveling; J.P. van Praag; et al., *Humanistische waarden: een serie radiolezingen*.

Humanistisch Verbond, Utrecht 1947, pp. 6-10.

Tw.: vrijheid; democratie.

47-5 Commissie 'Openbare School'; K. Kuiper, J.P. van Praag; et al., *Rapport van een Commissie, ingesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond met betrekking tot het vraagstuk van de bijbelkennis en het godsdienstonderwijs op de openbare School, voorzien van een toelichting*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1947, 24 p. (herzien rapport, aanvaard door het Congres van het Humanistisch Verbond in zijn vergadering van 18 en 19 oktober 1947. De eerste versie hiervan is opgenomen in nr. 46-5).

Tw.: openbaar onderwijs; bijbelkennis; godsdienstonderwijs.

47-6 'Wij Humanisten'. In: A.C. Ploeg-Ploeg; et al., *Wij Humanisten. Een serie radiolezingen*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1947, 3 p. ('Voorwoord').

Tw.: levensbeseft; modern humanisme.

47-7 'Vrijzinnig-christelijk offensief'. In: *Mens en Wereld 2* (22 februari 1947), nr. 2, pp. 1-2.

Tw.: christendom; modern humanisme; geloof.

47-8 'De plaats van het Humanistisch Verbond in het Nederlandse Volk'. In: *Mens en Wereld 2* (2 april 1947), nr. 4, p. 2. (gedeelten uit de openingsrede van het eerste normaal reglementaire jaarcongres van het Humanistisch Verbond op 22 en 23 maart 1947 te Utrecht).

Tw.: HV; waarden; politiek.

47-9 'Psycho-analyse van een Cultuur'. In: *Mens en Wereld 2* (14 juni 1947), nr. 6, p. 5. (recensie van: S. Freud, *Mozes en het Monotheïsme*, 1947).

Tw.: Mozes; psycho-analyse; monotheïsme.

47-10 'Bijbelkennis en godsdienstonderwijs op de openbare school. Toelichtende beschouwingen van de verbondsvoorzitter'. In: *Mens en Wereld 2* (6 augustus 1947), nr. 8, pp. 3-6. (toelichting op een herzien commissierapport, opgenomen in nr. 47-5, door het hoofdbestuur van het HV op 28 juni 1947 aanvaard).

Tw.: openbaar onderwijs; bijbelkennis; godsdienstonderwijs.

47-11 Commissie 'Openbare school'; K. Kuiper, J.P. van Praag; et al., 'Het nieuwe Onderwijsrapport'. In: *Mens en Wereld 2* (6 augustus 1947), nr. 8, p. 6. (rapport van een commissie, ingesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, met betrekking tot het

vraagstuk van de bijbelkennis en het godsdienstonderwijs op de Openbare School, opgenomen in nr. 47-5).

Tw.: openbaar onderwijs; bijbelkennis; godsdienstonderwijs.

47-12 'Het kind en het badwater'. In: *Mens en Wereld 2* (15 september 1947), nr. 9, p. 4. (recensie van: J.W. Schotman, *De macht tot vrijheid*, 1946).

Tw.: positivisme; humanisme.

47-13 Hoofdbestuur [van het HV]; J.P. van Praag (alg. voorz.); et al., 'Indonesië'. In: *Mens en Wereld 2* (15 september 1947), nr. 9, p. 6. (zie ook: 'Linggadjatti en ons congres', een kort commentaar van Van Praag op de aanvaardbaarheid van een verklaring van het HB, in: *Mens en Wereld*, jrg. 2, 16 mei 1947, nr. 5, p. 8).

Tw.: Indonesiëkwestie; richtlijn.

47-14 Mr. A. Lührs, 'Burgerlijk en socialistisch denken'. In: *Mens en Wereld 2* (22 oktober 1947), nr. 10, p. 3. (recensie van: Mr. A. Lührs, *Burgerlijk en socialistisch denken, een sociologische studie*, 1946).

Tw.: socialisme; levensovertuiging.

47-15 'De voorzitter opent het buitengewoon congres'. In: *Mens en Wereld 2* (22 oktober 1947), nr. 10, p. 4. (buitengewoon congres, gehouden op 18 en 19 oktober 1947 te Utrecht, o.m. over het rapport over bijbelkennis en openbare school en over de Indonesiëkwestie).

Tw.: HV; Indonesiëkwestie; politiek.

47-16 'Een muisje met vele staartjes'. In: *Mens en Wereld 2* (17 december 1947), nr. 12, p. 6. (over de 'Vastenbrief' van de bisschoppen van 1947 en de kritiek van Dippel op de humanistische reactie hierop in: *Wending*, jrg. 2, 1947, nr. 2, pp. 403-412).

Tw.: godsdienst; modern humanisme; ethiek.

47-17 'De Romantiek I. Een ontwikkelingsfase van de Europese geest'. In: *De Nieuwe Stem 2* (1947), nr. 12, pp. 725-737.

Tw.: Europa; Romantiek.

47-18 'Humanistisch Verbond en onkerkelijken. Een antwoord aan ds. Aris.' In: *Het Parool 6* (15 februari 1947), nr. 643 H.G., p. 6. (reactie op een drietal artikelen van ds. B.J. Aris in *Het Parool*, jrg. 6, t.w.:

'Humanistisch Verbond wacht grote taak. Echter geen vertegenwoordigende organisatie der onkerkelijken', 4 januari 1947, nr. 607, p. 5; 'Humanistisch Verbond heeft grote taak. Samenwerking op ieder terrein mogelijk gebleken', 11 januari 1947, nr. 613, p. 7; 'Niet alle onkerkelijken zijn ongeloovigen. En ook niet alle ongeloovigen zijn humanisten', 25 januari 1947, nr. 625, p. 11).

Tw.: HV; buitenkerkelijken.

47-19 'Humanisme en Christelijk Geloof. De

Christelijke Ondeugd'. In: *Wending 2* (1947), nr. 7, pp. 398-402. (antwoord op dr. C.J. Dippel's 'De moraal van het heilig voorhangsel van het ijzeren gordijn (Naar aanleiding van de Vastenbrief 1947 der Roomsche kerkvorsten)' in: *Wending*, jrg. 2, 1947, nr. 2, pp. 73-88; het antwoord van Van Praag wordt aansluitend op pp. 403-412 gevolgd door een repliek van Dippel onder de titel 'Verantwoording van Christelijke Ondeugd tegenover de moraal').

Tw.: christendom en humanisme.

1948

48-1 Martens, Erik, 'Kabouter Kaboo, een kerstspreekje voor kinderen van 5 tot 7 jaar'. In: Humanistisch Verbond, *Kerstviering in het humanistische gezin*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1948, pp. 3-5.

Tw.: Kerstfeest; kinderen.

48-2 'De zachte stem'. In: *Critisch Bulletin 15* (1948), pp. 317-320. (bespreking van: Henriëtte Roland Holst-van der Schalk: *Kerstmis als Boodschap in een gebroken wereld*, z.j., en van dezelfde auteur: *Gandhi*, 1947, en *Romain Rolland*, z.j.).

Tw.: Henriëtte Roland Holst; idealisme; christendom.

48-3 'Ons tweede jaarlijkse congres. Dr. van Praag ter opening'. In: *Mens en Wereld 3* (24 maart 1948), nr. 3, p. 6. (uit de openingsrede, als voorzitter, van het tweede jaarlijkse congres van het HV op 6 en 7 maart 1948 te Utrecht).

Tw.: HV; politieke visie.

48-4 'Levenspraktijk...'. In: *Mens en Wereld 3* (24 maart 1948), nr. 3, p. 6. (uit de openingsrede van het tweede jaarlijkse HV-congres).

Tw.: HV; eenheid en verscheidenheid; levenspraktijk.

48-5 'Waarheen koerst "Volksonderwijs"?' In: *Mens en Wereld 3* (16 april 1948), nr. 4, p. 3.

Tw.: openbare school; levensovertuiging; christendom en humanisme.

48-6 Geertsma, K., 'Onze openbare lagere school'. In: *Mens en Wereld 3* (16 juli 1948), nr. 7, p. 3. (een reactie op het voorgaande artikel, opgenomen in nr. 48-5, dat gevolgd wordt door een 'Onderschrift' van Van Praag).

Tw.: openbare school; levensovertuiging; christendom en humanisme.

48-7 'Kaarten op tafel'. In: *Mens en Wereld 3* (20 oktober 1948), nr. 10, pp. 1-2.

Tw.: HV; buitenkerkelijken; emancipatie.

48-8 Praag, J.P. van; A. Stempels, 'De discussie over humanisme en communisme'. In: *Mens en Wereld 3* (19 november 1948), nr. 11, pp. 2-4.

Tw.: HV; CPN; communisme en humanisme.

48-9 'De Romantiek II. De 19e Eeuw in het Teken van de Romantiek'. In: *De Nieuwe Stem* 3 (1948), nr. 12, pp. 657-666.

Tw.: Europa; Romantiek.

48-10 'Problemen rond de doorbraak'. In: *Socialisme en Democratie* 5 (december 1948), nr. 12, pp. 585-591.

Tw.: PvdA; HV; doorbraak.

48-11 'Zielszorg voor buitenkerkelijken. Stuurlui aan wal'. In: *Vrij Nederland* 8 (19 juni 1948), nr. 43, p. 9. (reactie op J.H.W. Veenstra: 'Zielszorg voor buitenkerkelijken. Humanisme een sociale factor' in: *Vrij Nederland*, jrg. 8, 19 juni 1948, p. 9, gevolgd door een repliek van Veenstra onder de titel: 'Synodale bestraffing').

Tw.: HV; hgw; buitenkerkelijken.

48-12 'Nog eenmaal: buitenkerkelijke zielszorg'. In: *Vrij Nederland* 8 (10 juli 1948), nr. 46, p. 16. (dupliek op het onderschrift van J.H.W. Veenstra: 'Synodale bestraffing' bij van Praags artikel: 'Zielszorg voor buitenkerkelijken' in VN van 19 juni 1948, opgenomen in nr. 48-11).

Tw.: hgw; buitenkerkelijken.

1949

49-1 'Bibliografie van het werk van Henriëtte Roland Holst'. In: Henriëtte Roland Holst-van der Schalk, *Het vuur brandde voort. Levensherinneringen*. Van Ditmar, Amsterdam 1949, pp. 272-276. (herziene en bijgewerkte herdruk van de literatuuropgave van haar werk zoals deze verscheen in: *Henriëtte Roland Holst. Wezen en werk*, 1946, opgenomen in nr. 46-1).

Tw.: Henriëtte Roland Holst.

49-2 *Humanisme en communisme. Rede gehouden op het derde jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond op 9 maart 1949 te Utrecht*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1949, 10 p. (rede tijdens het congres van het Humanistisch Verbond op 9 en 10 april 1949 te Utrecht; de tekst van de rede wordt, op pp. 10-12, gevolgd door de HB-resolutie zoals deze door het congres werd aanvaard).

Tw.: CPN; communisme en humanisme.

49-3 'Eenheid en verscheidenheid in het moderne humanisme'. In: *Lezingen voorjaarscongres van de Studentenvereniging op humanistische grondslag, Loosduinen, 2-3 april 1949*. SVHG, Utrecht 1949, pp. 1-6. (de tekst werd bewerkt door mej. W. de Groot en H. Berger; op pp. 4-6 staat een verslag van de discussie die volgde op de lezing).

Tw.: modern humanisme; rede.

49-4 'Praktische toepassing van de ideeën uit de vorige lezing op de beginselverklaring'. In: *Lezingen*

voorjaarscongres van de Studentenvereniging op humanistische grondslag, Loosduinen, 2-3 april 1949. SVHG, Utrecht 1949, pp. 6-10.

Tw.: postulaten; mensbeeld; waardebesef.

49-5 'De plaats van het humanisme in de Nederlandse volksgemeenschap'. In: A.M. Donner; W.P.J. Pompe; J.P. van Praag, *De samenwerking in Nederland. Een bijdrage tot meer eendracht en verdieping van ons volksleven*. NVB, Rotterdam 1949, pp. 22-29. (inleiding op een conferentie van de Nederlandse Volksbeweging in de zomer van 1949 te Oosterbeek).

Tw.: christendom en humanisme; moraal; waardebesef.

49-6 Bestuur van de Stichting 'Mens en Wereld'; Mr.dr. J. in 't Veld (voorz.), *Stichting 'Mens en Wereld'*. Stichting 'Mens en Wereld', Utrecht 1949, 8 p. (Van Praag was vice-voorzitter van dit, uit vier personen bestaande, bestuur; met deze brochure richtte dit zich o.m. aan de besturen en gemeenschappen/afdelingen van verwante organisaties).

Tw.: Stichting 'Mens en Wereld'.

49-7 Curatorium van het Nederlands Gesprek Centrum, *Wat wil het N.G.C.?* Publicatie nr. 1. Nederlands Gesprek Centrum, [Rotterdam] 1949, 43 p. (Van Praag maakte deel uit van zowel dit breed samengestelde en omvangrijke curatorium, als ook van de Centrale Werkgroep o.v.v. prof.dr. Ph. Kohnstamm en van de commissie 'Verdraagzaamheid', eveneens o.v.v. Kohnstamm, wier rapport 'Verdraagzaamheid' op pp. 9-12 van deze brochure mede is opgenomen).

Tw.: N.G.C.

49-8 Centrale werkgroep van het N.G.C.; Ph. Kohnstamm (voorz.); J.P. van Praag; et al., 'Verdraagzaamheid'. In: *Nederlands Gesprek Centrum, Wat wil het N.G.C.?* Nederlands gesprek Centrum; publicatie no. 1. N.G.C., [Rotterdam], 1949, pp. 9-12.

Tw.: verdraagzaamheid.

49-9 'Vrijzinnig Christendom, een humanisme'. In: *Critisch Bulletin* 16 (1949), pp. 275-277. (recensie van: dr. P. van Overzee, *Het humanisme als levensbeschouwing in de Nederlanden*, 1948).

Tw.: Nederland; historisch humanisme; religieus humanisme.

49-10 'Ieder op zijn eigen plaats'. In: *Mens en Wereld* 4 (19 februari 1949), nr. 2, pp. 1, 2.

Tw.: Indonesiëkwestie; politiek.

49-11 'Oom Jaap', 'Voor de kleine mensjes en hun wereld: "Ik ken jullie nog niet"'. In: *Mens en Wereld* 4 (19 februari 1949), p. 10.

Tw.: verhaaltjes; kinderen.

49-12 'Dr. J.P. van Praag opent het congres'. In: *Mens*

en *Wereld* 4 (21 april 1949), nr. 4, p. 2. (gedeelten uit de openingstoespraak op het HV-congres van 9 en 10 april 1949 te Utrecht).

Tw.: humanistische beweging; politiek; cultureel werk.

49-13 'Bouwen of breken?'. In: *Mens en Wereld* 4 (23 juni 1949), nr. 6, pp. 3-4.

Tw.: Thuisfront; HV; hgw.

49-14 'Humanisme en vrije gedachte'. In: *Mens en Wereld* 4 (24 oktober 1949), nr. 10, pp. 1, 2.

Tw.: vrijdenkersbeweging; modern humanisme.

49-15 Anoniem, 'Humanisme in Amerika'. In: *Mens en Wereld* 4 (24 november 1949), nr. 11, p. 12. (recensie van: Corliss Lamont, *Humanism as a Philosophy*, 1949).

Tw.: Amerika; modern humanisme; praktisch humanisme.

49-16 'Een ontmoeting'. In: *Socialisme en Democratie* 6 (1949), nr. 2, pp. 156-157. (recensie van: H.J.

Mispelblom Beyer, *Tolerantie en fanatisme. Een studie over verdraagzaamheid*, 1948).

Tw.: verdraagzaamheid; verantwoordelijkheid.

49-17 Brakel, Geert; J.P. van Praag; et al., 'Wat betekende Henriëtte Roland Holst voor U'. In: *De Vlam* 5 (24 december 1949), nr. 51, p. 9.

Tw.: Henriëtte Roland Holst.

49-18 'Toespraak tot het jaarlijks congres van het Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 2 (10 april 1949), nr. 15, 4 p. (rede op het derde jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond van 9 en 10 april 1949 te Utrecht).

Tw.: HV; modern humanisme; eenheid en verscheidenheid.

49-19 'Rust U ten strijd'. In: *Het Woord van de Week* 2 (4 september 1949), nr. 36, 3 p.

Tw.: strijd; menswording; humanisering.

49-20 'Schip in nood'. In: *Het Woord van de Week* 2 (11 december 1949), nr. 50, 4 p.

Tw.: christendom en humanisme; mens en dier; beschaving.

49-21 'In alle ernst'. In: *Het Woord van de Week* 2 (18 december 1949), nr. 51, 4 p.

Tw.: christendom en humanisme; wereldbeeld; rede.

1950

50-1 'Rekenschap'. In: W. Banning (samenst.), *Hedendaagse waardering voor Karl Marx. Een bundel opstellen*. Arbeiderspers, Amsterdam 1950, pp. 197-231.

Tw.: marxisme en humanisme; rede.

50-2 Commissie 'Humanisme en Opvoeding', B.

Drukker, J.P. van Praag; et al., *Humanisme en Opvoeding. Rapport van een commissie Humanisme en Opvoeding, benoemd door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond in zijn vergadering van 31 Mei 1947*.

Humanistisch Verbond, Utrecht 1950, 40 p.

Tw.: opvoeding; mensbeeld; modern humanisme.

50-3 *Modern humanisme: Een poging tot plaatsbepaling*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1950, 11 p. (oorspronkelijk verschenen in: *De Nieuwe Stem*, jrg. 5, jan. 1950, opgenomen in nr. 50-19).

Tw.: modern humanisme; mensbeeld; maatschappijvisie.

50-4 Praag, J.P. van (voorz.) & I. Vijlbrief, 'De positie van het Humanistisch Verbond. Uiteenzetting van het streven en de werkzaamheden'. In: *De positie van het Humanistisch verbond*. H.V., Utrecht 1950, pp. 3-7.

(gezamenlijke uiteenzetting van Van Praag als voorzitter en Vijlbrief als secretaris van het HV).

Tw.: HV.

50-5 'Het humanisme in de Renaissance'. In: D. Loenen; J.P. van Praag; O. Noordenbos, *Wordend humanisme*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1950, pp. 21-34.

Tw.: Renaissance; historisch humanisme.

50-6 'Academisch appel'. In: *Critisch Bulletin* 17 (1950), nr. 4, pp. 22-26. (bespreking van: J.S. Bartstra en W. Banning, *Nederland tussen de natiën*, dl. II, 1948).

Tw.: Nederland; cultuur.

50-7 Donner, A.M.; W.P.J. Pompe; J.P. van Praag, 'Drie stemmen over verdraagzaamheid. De Gereformeerde: prof. dr. A.M. Donner, De Rooms-Katholiek: prof. mr. W.P.J. Pompe, De Humanist: dr. J.P. van Praag'. In: *Mens en Wereld* 5 (29 maart 1950), nr. 3, p. 3. (uit: A.M. Donner; W.P.J. Pompe; J.P. van Praag, *De samenwerking in Nederland*, 1949, p. 29, opgenomen in nr. 49-5).

Tw.: verdraagzaamheid; samenwerking.

50-8 Kreveld, A. van, 'Nogmaals: Humanisme en politieke partij'. In: *Mens en Wereld* 5 (29 maart 1950), nr. 3, p. 10. (Met een naschrift van Van Praag bij het ingezonden stuk van Van Kreveld).

Tw.: humanisme; politieke partijen.

50-9 'Ketterij of misverstand?'. In: *Mens en Wereld* 5 (22 mei 1950), nr. 5, p. 4. (reactie op 'Humanistische Heterodoxieën I. Dat moeilijke Normgevoel' in: *Mens en Wereld*, jrg. 5, 28 april 1950, nr. 4, p. 4).

Tw.: humanisme; dogmatiek.

50-10 'Het Thuisfront'. In: *Mens en Wereld* 5 (22 mei 1950), nr. 5, p. 2.

Tw.: Thuisfront; HV; anti-militarisme.

- 50-11 'Humanistische Verkenningen [I]'. In: *Mens en Wereld* 5 (21 juni 1950), nr. 6, p. 2.
Tw.: buitenkerkelijken; christendom en humanisme.
- 50-12 'Humanistische Verkenningen II'. In: *Mens en Wereld* 5 (juli/augustus 1950), nr. 7/8, p. 2.
Tw.: rede; geloof; levensovertuiging.
- 50-13 'Humanistisch bruggehoofd'. In: *Mens en Wereld* 5 (juli/augustus 1950), nr. 7/8, pp. 3-4.
Tw.: Korea; democratie; politieke visie.
- 50-14 'Wat wil het Verbond?'. In: *Mens en Wereld* 5 (september 1950), nr. 9, p. 1.
Tw.: HV; praktisch humanisme.
- 50-15 'Humanistische Verkenningen [3]: Godsdienst, geloof en religie'. In: *Mens en Wereld* 5 (september 1950), nr. 9, p. 5.
Tw.: godsdienst; geloof; religie.
- 50-16 'Humanistische Verkenningen (4): Midden in de werkelijkheid'. In: *Mens en Wereld* 5 (10 oktober 1950), nr. 10, p. 2.
Tw.: levenshouding; levenspraktijk.
- 50-17 'Humanistisch Verkenningen (5): Dogma of uitgangspunt'. In: *Mens en Wereld* 5 (november 1950), nr. 11, p. 2.
Tw.: postulaten; dogmatiek.
- 50-18 'Humanistische Verkenningen [6]'. In: *Mens en Wereld* 5 (december 1950), nr. 12, p. 2.
Tw.: waardebesef; maatschappijvisie; politieke visie.
- 50-19 'Modern humanisme: een poging tot plaatsbepaling'. In: *De Nieuwe Stem* 5 (januari 1950), pp. 7-15.
Tw.: modern humanisme; mensbeeld; maatschappijvisie.
- 50-20 'Plaats en taak van de Humanistische Werkgemeenschap'. In: *Vernieuwing* 1 (november 1950), p. 2.
Tw.: hgw; socialisme.
- 50-21 'Openingsrede Jaarlijks Congres Humanistisch Verbond 1950'. In: *Het Woord van de Week* 3 (26 maart 1950), nr. 13, 4 p. (openingstoespraak tijdens dit vierde jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond op 25 en 26 maart 1950 te Den Haag).
Tw.: HV; emancipatie.
- 50-22 'Waarom eigenlijk?'. In: *Het Woord van de Week* 3 (10 september 1950), nr. 37, 4 p.
Tw.: praktisch humanisme; verantwoordelijkheid.
- 50-23 'De grondslagen van het humanisme IV. In eerbied naderen'. In: *Het Woord van de Week* 3 (5 november 1950), nr. 45, 4 p.
Tw.: christendom en humanisme; menselijke waardigheid; naastenliefde.
- 50-24 'Een mantel met sterren'. In: *Het Woord van de Week* 3 (3 december 1950), nr. 49, 4 p.
Tw.: levensvreugde; religie.
- 1951**
- 51-1 'De grondslag van het Humanistisch Thuisfront'. In: J.P. van Praag; E. Vermeer; J.A. Terlingen, *Humanistisch Thuisfront. Grondslag. Organisatie en nieuwe taak. Militaire tehuizen*. Humanistisch Thuisfront, Amsterdam 1951, pp. 3-4. (rapport, samengesteld in opdracht van het Humanistisch Thuisfront).
Tw.: Thuisfront; humanisme; socialisme.
- 51-2 *Een poging tot plaatsbepaling*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1951. – 2e herz. dr. –, 16 p. (herziene versie van de brochure *Modern humanisme: Een poging tot plaatsbepaling*. Utrecht, 1950, opgenomen in nr. 50-3; de oorspronkelijke uitgave is in: *De Nieuwe Stem*, jrg. 5, jan. 1950, opgenomen in nr. 50-19).
Tw.: modern humanisme; godsdienst; christendom.
- 51-3 Praag, J.P. van & E. Vrind-van Praag, 'Social casework in de humanistische levensbeschouwing'. In: *Problemen van het social casework. Verslag van het [...] congres op 1 december 1950 te Utrecht*. Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk publicatie; nr. 7. H.D. Tjeenk Willink & Zn., Haarlem 1951, pp. 22-26.
Tw.: social casework; mensbeeld; praktisch humanisme.
- 51-4 'Als twee hetzelfde doen...'. In: *Horizon* 14 (september 1951), nr. 9, pp. 211-213. (ingezonden stuk, als reactie op een artikel van dr. G. Brillenburg Wurth: 'Natuurlijke en christelijke zedelijkheid' in: *Horizon*, jrg. 14, juni 1951, nr. 6, pp. 156-159, voorzien van 'Aantekeningen' van Brillenburg Wurth op pp. 213-214).
Tw.: christendom en humanisme; waardebesef; moraal.
- 51-5 'Humanistische verkenningen [7]'. In: *Mens en Wereld* 6 (januari 1951), nr. 1, p. 2.
Tw.: moderne maatschappij; praktisch humanisme; nihilisme.
- 51-6 'Behoedt haar wel'. In: *Mens en Wereld* 6 (februari 1951), nr. 2, pp. 6-7. (t.g.v. het eerste lustrum van het Humanistisch Verbond).
Tw.: HV; modern humanisme; emancipatie.
- 51-7 'Humanistische Verkenningen [8]. Slot'. In: *Mens en Wereld* 6 (maart 1951), nr. 3, p. 2.
Tw.: dogmatiek; postulaten.
- 51-8 Schenk, V.W.D.; J.P. van Praag, 'Nihilisme en humanisme'. In: *Mens en Wereld* 6 (maart 1951), nr. 3,

p. 3. (ingezonden stuk van Schenk, met kritiek op het artikel 'Humanisme en nihilisme' in *Mens en Wereld* van januari 1951, opgenomen in nr. 51-5, voorzien van een 'Antwoord' van Van Praag).

Tw.: nihilisme; humanisme; levenshouding.

51-9 Schenk, V.W.D.; J.P. van Praag, 'Nihilisme en humanisme'. In: *Mens en Wereld* 6 (april 1951), nr. 4, p. 2. (vervolg van de discussie over 'Nihilisme en humanisme' in *Mens en Wereld* van maart 1951, opgenomen in nr. 51-8, waarbij Van Praag de brief van Schenk voorziet van een 'Antwoord').

Tw.: nihilisme; besef; verantwoordelijkheid.

51-10 'Het [HV-]congres te Deventer op 7 en 8 april 1951. Uit de openingsrede van dr. J.P. van Praag'. In: *Mens en Wereld* 6 (april 1951), nr. 4, p. 3.

Tw.: HV; eenheid en verscheidenheid; christendom en humanisme.

51-11 'Geen misverstanden'. in: *Mens en Wereld* 6 (mei 1951), nr. 5, p. 3. (reactie op een artikel van F.H.L. over het Humanistisch Verbond in *De Hervormde Kerk*, 17 maart 1951).

Tw.: christendom en humanisme; verdraagzaamheid.

51-12 Anoniem, 'Humanisme en Christendom'. In: *Mens en Wereld* 6 (juni 1951), nr. 6, p. 3. (bevat de conclusie van een discussie in het HB van het Humanistisch Verbond over christendom en humanisme).

Tw.: christendom en humanisme; rede; geloof.

51-13 'Verontrusting en verantwoordelijkheid'. In: *Mens en Wereld* 6 (oktober 1951), nr. 10, p. 4.

Tw.: humanisme; politiek; verantwoordelijkheid.

51-14 Zeytveld, van, 'Beste van Praag'. In: *Mens en Wereld* 6 (november 1951), nr. 11, p. 6. (brief met kritiek op de weergave door Van Praag in zijn artikel 'Verontrusting en verantwoordelijkheid' in *Mens en Wereld* van oktober 1951, opgenomen in nr. 51-13, van Noordenbos' artikel in *Loopmare*, orgaan van de gemeenschap Amsterdam, van september 1951, over het humanisme als [politiek] progressieve factor, voorzien van een 'Antwoord' van de hand van Van Praag).

Tw.: HV; politiek; politieke visie.

51-15 'Over leesbibliotheken en nog wat'. In: *Vernieuwing* (maart 1951), nr. 6, pp. 4-5. (uit een rede, als lid van Gedeputeerde Staten, in de Provinciale Staten van Zuid-Holland).

Tw.: PvdA; christendom en humanisme.

51-16 'Ontmaskering en Ontluistering'. In: *Het Woord van de Week* 4 (4 februari 1951), nr. 3, 4 p.

Tw.: wantrouwen; mysterie; rede.

51-17 'In het leven geworteld'. In: *Het Woord van de*

Week 4 (4 maart 1951), nr. 9, 4 p.

Tw.: geloof; godsdienst; wereldbeeld.

51-18 'Toespraak tot het vijfde jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond op 7 en 8 april 1951 te Deventer'. In: *Het Woord van de Week* 4 (8 april 1951), nr. 14, 4 p.

Tw.: HV; hgw; emancipatie.

51-19 'Dit voorjaar smaakt de vreugde zoet'. In: *Het Woord van de Week* 4 (6 mei 1951), nr. 18, 4 p.

Tw.: levensvreugde; zingeving.

51-20 'Aan de zelfkant der menselijkheid'. In: *Het Woord van de Week* 4 (3 juni 1951), nr. 22, 4 p.

Tw.: menselijkheid; waardebesef; menselijke waardigheid.

51-21 'Humanisme als opdracht'. In: *Het Woord van de Week* 4 (7 oktober 1951), nr. 40, 4 p.

Tw.: modern humanisme; eenheid en verscheidenheid; geesteshouding.

51-22 'Humanisme als maatschappelijk geloof'. In: *Het Woord van de Week* 4 (4 november 1951), nr. 44, 5 p.

Tw.: sociaal humanisme; vrijheid; verbondenheid.

51-23 'Humanisme als levensovertuiging'. In: *Het Woord van de Week* 4 (2 december 1951), nr. 48, 4 p.

Tw.: humanisme; zingeving; religie.

1952

52-1 'Ter inleiding'. In: Kwee Swan Liat, *Ontmoeting tussen oost en west*. Kluwer, Deventer 1952, 3 p.

(uitgegeven m.m.v. het Humanistisch Verbond).

Tw.: Kwee Swan Liat; oosters humanisme.

52-2 [Hoofdbestuur van het HV], 'Een achtbare overtuiging. Uit de Nieuwjaarsbrief van het Humanistisch Verbond 1 januari 1952'. In: [Humanistisch Verbond], *Stenen voor brood...* Humanistisch Verbond, Utrecht 1952, pp. 1-2.

Tw.: overheid en humanisme; emancipatie; praktisch humanisme.

52-3 'Het debat is begonnen'. In: [Humanistisch Verbond], *Stenen voor brood...* Humanistisch Verbond, Utrecht 1952, pp. 6-7.

Tw.: hgw; kerk en staat; emancipatie.

52-4 'Geestelijk leven in buitenkerkelijk Nederland. Een eigen levenssfeer'. In: E.J. Dijksterhuis (red.), *De tijd waarin wij leven. Huidige aspecten van Nederland en zijn Cultuur*. W. de Haan, Utrecht 1952, pp. 88-94.

(oorspronkelijk verschenen in *De Gids*, jrg. 115

(augustus/september 1952), nr. 8, opgenomen in nr. 52-8).

Tw.: Nederland; buitenkerkelijken; levensovertuigingen.

- 52-5 Ariëns, A.A.; J.P. van Praag; et al., 'Ethische aspecten van winstdeling. C. Modern-humanistische opvattingen'. In: Commissie Bezitsspreiding; M.J.H. Cobbenhagen (voorz.), *Het vraagstuk der winstdeling. Interim-rapport der Commissie ingesteld bij beschikking van de Minister van Sociale Zaken d.d. 15 Juni 1948*. S.D.U., 's-Gravenhage 1952, pp. 30-35. (een bijdrage als lid van de Subcommissie 'Ethische aspecten').
Tw.: bezitsspreiding; richtlijn.
- 52-6 Anoniem, *Wat ben ik eigenlijk?* Humanistisch Verbond, Utrecht 1952, 11 p.
Tw.: HV; modern humanisme; levenspraktijk.
- 52-7 'Herinneringen aan Henriëtte Roland Holst'. In: *Critisch Bulletin* 19 (1952), nr. 8, pp. 529-535.
Tw.: Henriëtte Roland Holst; poëzie; religie.
- 52-8 'Geestelijk leven in buitenkerkelijk Nederland'. In: *De Gids* 115 (1952) (augustus/september 1952), nr. 8, pp. 144-150.
Tw.: Nederland; buitenkerkelijken; levensovertuigingen.
- 52-9 'Humanism as a living force'. In: *The Humanist* XII (May-June 1952), nr. 3, pp. 116-119. (één van de winnende artikelen van de 'World Humanist Essay Contest', in 1951 gesponsord door de American Humanist Association).
Tw.: modern humanisme; bezieling; praktisch humanisme.
- 52-10 W.-S., L.M.F. v.d., 'Gelijkheid'. In: *Mens en Wereld* 7 (februari 1952), nr. 2, p. 9 ('Brieven van lezers'). (brief n.a.v. een artikel in *Mens en Wereld* van juni 1951 over 'Humanisme en christendom', opgenomen in nr. 51-12, gevolgd door het 'Antwoord' hierop van J.P. van Praag).
Tw.: gelijkheid; dogmatiek; geloof.
- 52-11 'Gelijkwaardigheid: een bijdrage tot de begripsvorming'. In: *Mens en Wereld* 7 (maart 1952), nr. 3, p. 4.
Tw.: gelijkwaardigheid; gelijkheid; mensbeeld.
- 52-12 'Humanistische Geestelijke Verzorging'. In: *Mens en Wereld* 7 (april 1952), nr. 4, pp. 1, 2. (gedeelten uit de openingsrede op het Congres van het Humanistisch Verbond op 29 maart 1952 te Gouda).
Tw.: hgw; emancipatie.
- 52-13 'Amsterdam-1952. Een mijlpaal'. In: *Mens en Wereld* 7 (september 1952) nr. 9, p. 1. (over het Eerste Internationale Congres voor Humanisme en Ethische Cultuur op 21-26 augustus 1952 te Amsterdam).
Tw.: IHEU; internationaal humanisme.
- 52-14 'Openbare en bijzondere school'. In: *Vernieuwing* 2 (januari 1952), nr. 4, p. 3.
Tw.: openbare school; bijzondere school.
- 52-15 'Henriëtte Roland Holst: De dichteres van de droom'. In: *Vrij Nederland* 13 (29 november 1952), nr. 14, p. 7.
Tw.: Henriëtte Roland Holst; socialisme; geweldloosheid.
- 52-16 'De humanist bij de kerstboom. Tussen kerstbrood en stichtelijkheid'. In: *Vrij Nederland* 13 (27 december 1952), nr. 17, p. 5.
Tw.: Kerstfeest; menswording.
- 52-17 'Waarom herkent men de humanist?' In: *Het Woord van de Week* 5 (27 januari 1952), nr. 4, 3 p.
Tw.: levenshouding; geesteshouding.
- 52-18 'Jongeren opgelet!'. In: *Het Woord van de Week* 5 (2 maart 1952), nr. 9, 3 p.
Tw.: jeugd; opdracht; geloof.
- 52-19 'Toespraak tot het zesde jaarlijkse Congres van het Humanistisch Verbond op 29 en 30 maart [1952] te Gouda'. In: *Het Woord van de Week* 5 (30 maart 1952), nr. 13, 3 p.
Tw.: HV; hgw; emancipatie.
- 52-20 'De zachte krachten zullen zeker winnen'. In: *Het Woord van de Week* 5 (4 mei 1952), nr. 18, 3 p.
Tw.: herdenking; opdracht; geloof.
- 52-21 'Tussen twee werelden'. In: *Het Woord van de Week* 5 (1 juni 1952), nr. 22, 3 p.
Tw.: IHEU; internationaal humanisme; ethiek.
- 52-22 'Humanisme, een internationale werkelijkheid'. In: *Het Woord van de Week* 5 (24 augustus 1952), nr. 34, 3 p. (Van Praag in de VARA-studio met vier buitenlandse gasten van het IHEU-congres 21-26 augustus 1952 te Amsterdam).
Tw.: IHEU; internationaal humanisme; waarden.
- 52-23 'Een humanistisch tehuis voor het misdeelde kind'. In: *Het Woord van de Week* 5 (september 1952), nr. 39, 3 p.
Tw.: Humanitas; kindbescherming.
- 52-24 'Goed bedoeld'. In: *Het Woord van de Week* 5 (3 oktober 1952), nr. 40, 2 p.
Tw.: motieven; levenspraktijk.
- 52-25 'Een kijkje in de keuken'. In: *Het Woord van de Week* 5 (2 november 1952), nr. 44, 3 p.
Tw.: HV; praktisch humanisme.
- 52-26 'Hoe zeg ik het mijn kind'. In: *Het Woord van de Week* 5 (7 december 1952), nr. 49, 3 p.
Tw.: Bijbelkennis; godsdienstonderwijs; opvoeding.
- 52-27 'Het "recht" op gezondheid'. In: *De Ziekenfondsgids* 6 (september 1952), nr. 9, pp. 192-194.
Tw.: gezondheid; rechten; overheid en burger.

1953

- 53-1 'Geloof en zedelijkheid'. In: Commissie 'Filosofie en geloof'; Ph. Kohnstamm (voorz.); G. Brillenburg Wurth; J.P. van Praag; et al. (samenst.), *Filosofie en geloof*. Nederlands Gesprek Centrum Publicatie; nr. 7. Van Stockum, Den Haag 1953, pp. 32-44.
Tw.: godsdienst; modern humanisme; waardebesef.
- 53-2 Praag, J.P. van (red.), *Geestelijke verzorging op humanistische grondslag*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1953, 40 p.
Tw.: hgw.
- 53-3 'Inleiding'. In: D.H. Prins; et al., *Humanisme en religie*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1953, pp. 5-8.
Tw.: religie; religieus humanisme.
- 53-4 'Introductory Address'. In: *Proceedings of the first International Congress on Humanism and Ethical Culture, Amsterdam, August 21-26, 1952*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1953, pp. 9-11.
Tw.: IHEU.
- 53-5 'The Programme of Humanism and Ethical Culture: The Challenge of our Time'. In: *Proceedings of the first International Congress on Humanism and Ethical Culture, Amsterdam, August 21-26, 1952*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1953, pp. 126-131.
Tw.: internationaal humanisme; verantwoordelijkheid; bezieling.
- 53-6 'De Belgische afvaardiging te Amsterdam. Een wederwoord'. In: *Diogenes* 1 (juni 1953), nr. 4, pp. 100-103. (repliek op een artikel van Karel Cuypers in 'Diogenes' van februari 1953 n.a.v. het IHEU-congres op 21-26 augustus 1952 te Amsterdam).
Tw.: modern humanisme; godsdienst; dogmatiek.
- 53-7 'Uit de Nieuwjaarsbrief'. In: *Mens en Wereld* 8 (januari 1953), nr. 1, pp. 1-2. (gedeelten uit de traditionele nieuwjaarsbrief van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond aan het Nederlandse volk).
Tw.: HV; internationaal humanisme; praktisch humanisme.
- 53-8 'Verontrust én vastberaden. Uit de Openingsrede van de Algemeen Voorzitter op het jaarlijks congres'. In: *Mens en Wereld* 8 (mei 1953), nr. 5, pp. 1-2. (opening van het zevende reguliere congres van het Humanistisch Verbond op 18 en 19 april 1953 te Haarlem).
Tw.: HV; christendom en humanisme; kerk en staat.
- 53-9 'Met nieuwe ogen'. In: *Mens en Wereld* 8 (september 1953), nr. 8, p. 1.
Tw.: modern humanisme; bezieling.
- 53-10 'Poging tot een gesprek'. In: *Mens en Wereld* 8 (september 1953), nr. 8, pp. 3-4. (bespreking van: Dr. P. Clausing, *De mens in de knoop. Een bevrijdende analyse van de geestelijke situatie van Kerk en Wereld*, 1953).
Tw.: theologie; wereldbeschouwing; mysterie.
- 53-11 'Van God en Gebod'. In: *Mens en Wereld* 8 (oktober 1953), nr. 9, pp. 4-5. (voortgezette bespreking van: Dr. P. Clausing, *De mens in de knoop*, 1953).
Tw.: theologie; wereldbeschouwing; ethiek.
- 53-12 'De mens in de knoop'. In: *Mens en Wereld* 8 (november 1953), nr. 10, p. 4. (slotbespreking van: Dr. P. Clausing, *De mens in de knoop*. Leiden, 1953).
Tw.: theologie; ethiek; modern humanisme.
- 53-13 Commissie tot 'Herziening van de Beginselverklaring'; J.P. van Praag (voorz.), 'Voorlopig rapport van een commissie tot herziening van de Beginselverklaring, ingesteld door het H.B. bij besluit van 26-6-1952 en 2-5-1953'. In: *Mens en Wereld* 8 (december 1953), nr. 11, pp. 9-10.
Tw.: HV; modern humanisme; postulaten.
- 53-14 'Hernieuwde plaatsbepaling'. In: *Vernieuwing* 3 (mei 1953), nr. 8, p. 4. (gedeelte uit de openingsrede op het zevende congres van het Humanistisch Verbond op 18 april 1953 te Haarlem).
Tw.: HV; kerk en staat; katholicisme en humanisme.
- 53-15 'De rijkdom van het humanisme'. In: *Vernieuwing* 3 (juni/juli 1953), nr. 9/10, p. 4. (eerder verschenen in: *Het Woord van de Week*, jrg. 6, 10 mei 1953, nr. 19, opgenomen in nr. 53-19).
Tw.: religie; religieus humanisme; bezieling.
- 53-16 'Penicilline en atoombom'. In: *Het Woord van de Week* 6 (1 februari 1953), nr. 5, 3 p.
Tw.: rede; rationalisme.
- 53-17 'Wat koop ik er voor?'. In: *Het Woord van de Week* 6 (1 maart 1953), nr. 9, 3 p.
Tw.: levenspraktijk; vrijheid; verantwoordelijkheid.
- 53-18 'Openingstoespraak Congres 1953 van het Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 6 (19 april 1953), nr. 16, 4 p. (opening van het zevende jaarlijkse congres van het Humanistisch Verbond op 18 april 1953 te Haarlem).
Tw.: christendom en humanisme; emancipatie.
- 53-19 'De rijkdom van het humanisme'. In: *Het Woord van de Week* 6 (10 mei 1953), nr. 19, 3 p.
Tw.: religie; religieus humanisme; bezieling.
- 53-20 'De boodschap van het Humanisme'. In: *Het Woord van de Week* 6 (4 oktober 1953), nr. 40, 3 p.
Tw.: openheid; autonomie; levenspraktijk.

53-21 'Een houvast voor het dagelijks leven'. In: *Het Woord van de Week* 6 (1 november 1953), nr. 44, 3 p.
Tw.: levenshouding; levenspraktijk.

53-22 'Hier en nu'. In: *Het Woord van de Week* 6 (6 december 1953), nr. 49, 3 p.
Tw.: levensvreugde; leed; leven en dood.

1954

54-1 'Inleiding'. In: T.T. ten Have; et al., *Humanisme en rede*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1954, pp. 5-7.
Tw.: humanisme; rede; religie.

54-2 Commissie 'Sociale gerechtigheid'; Mr. J.A. Ankum, J.P. van Praag; et al. (samenst.), *Humanisme en sociale gerechtigheid. Rapport van een commissie ingesteld door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond bij besluit van 22 oktober 1949. Aangeboden aan het Hoofdbestuur 10 december 1954*. Humanistisch Verbond, Utrecht 1954, 31 p.
Tw.: gerechtigheid; gelijkheid; vrijheid.

54-3 Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond; J.P. van Praag (alg. voorz.); et al., *Het Humanistisch Verbond antwoordt op het rapport van het Centrum voor staatkundige Vorming: Overheid en Humanistisch Verbond*. Vastgesteld door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond in zijn vergadering te Amsterdam op 25 september 1954. Humanistisch Verbond, Utrecht 1954, 32 p.
Tw.: katholicisme en humanisme; hgw; overheid en humanisme.

54-4 'Humanisme'. In: H. Faber; J.P. van Praag; et al., *Ontmoeting der levensovertuigingen. Wat ons bindt en scheidt. Inleidingen gehouden op de zomerschool 1954*. Stichting Socrates, Utrecht 1954, pp. 49-57.
Tw.: christendom en humanisme; rede; waardebesef.

54-5 'Commissie tot herziening van de beginselverklaring'; J.P. van Praag (voorz.), 'Rapport van een commissie tot herziening van de beginselverklaring ingesteld door het hoofdbestuur bij besluit van 21-6-1952 en 2-5-1953'. In: *In en Om het Humanistisch Verbond* (october 1954), nr. 5, pp. 4c-4d.
Tw.: HV; postulaten; modern humanisme.

54-6 Commissie 'Eenheid en verscheidenheid'; J.H. Bavinck (voorz.), J.P. van Praag; et al. (samenst.), *Het samenleven in Nederland*. Nederlands Gesprek Centrum Publicatie; nr. 9. Van Stockum, Den Haag 1954, 39 p.
Tw.: Nederland; levensovertuigingen; eenheid en verscheidenheid.

54-7 [N.N.], '[Interview met dr. J.P. van Praag]'. In: *Drupelsteen* 6 (mei/juni 1954), nr. 3. (uitgave van de Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag 'Socrates').

Tw.: SVHG; HV; postulaten; modern humanisme.

54-8 'Henriëtte Goverdina Anna Roland Holst-Van der Schalk (Noordwijk-Binnen, 24 December 1869 -Amsterdam, 8 december 1952)'. In: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, 1951-1953*. Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, Leiden 1954, pp. 43-52.
Tw.: Henriëtte Roland Holst; socialisme; geweldloosheid.

54-9 Hoofdbestuur [van het Humanistisch Verbond]; J.P. van Praag (alg. voorz.), 'Humanisme: onbetwistbare werkelijkheid'. In: *Mens en Wereld* 9 (9 januari 1954), nr. 1, p. 3. (iets ingekorte versie van de 'Nieuwjaarsbrief' zoals deze is gepubliceerd in: *Het Woord van de Week*, jrg. 7, 3 januari 1954, nr. 1, opgenomen in nr. 54-19).
Tw.: verzuiling; emancipatie; verantwoordelijkheid.

54-10 'Discussie... maar ter zake'. In: *Mens en Wereld* 9 (20 maart 1954), nr. 6, p. 9. (reactie op artikel van dr. G.W. Huygens: 'Rationalisme en Religie' in: *Mens en Wereld* 9 (20 februari 1954), nr. 4, p. 7).
Tw.: HV; rationalisme; religieus humanisme.

54-11 'Ook wij waren er bij'. In: *Mens en Wereld* 9 (19 april 1954), nr. 8, p. 1. (fragmenten van de openingsrede tijdens het HV-congres op 10 en 11 april 1954 te Hilversum).
Tw.: HV; emancipatie.

54-12 'Overheid en Humanistisch Verbond'. In: *Mens en Wereld* 9 (19 april 1954), nr. 8, pp. 4-5. (over het rapport van het Centrum voor Staatkundige Vorming van de KVP, *Overheid en Humanistisch Verbond*, 1954; zie ook nr. 54-3).
Tw.: HV; PvdA; ethiek.

54-13 'Schermutselingen op het voorterrein. Antwoord aan dr. B. van Bilsen O.F.M.'. In: *Mens en Wereld* 9 (15 mei 1954), nr. 10, pp. 4-5. (repliek op een artikel van commissielid Van Bilsen in *De Linie* van 1 mei 1954 over Van Praags beschouwingen over het rapport *Overheid en Humanistisch Verbond*, 1954, opgenomen in nr. 54-12).
Tw.: HV; CPN; PvdA; NVSH.

54-14 'Er is geen weg terug'. In: *Mens en Wereld* 9 (26 juni 1954), nr. 13, pp. 1-2.
Tw.: katholicisme en humanisme; mandement.

54-15 'Ouderen en jongeren'. In: *Mens en Wereld* 9 (16 oktober 1954) nr. 20, p. 1.
Tw.: HV; HJG; generaties.

54-16 'Misverstanden'. In: *De Nieuwe Eeuw* 35 (april 1954), nr. 3, p. 7. (reactie op een artikel van dr. E. Brongersma, 'Humanistisch protest en misverstand' in: *De Nieuwe Eeuw*, 20 maart 1954).

Tw.: christendom en humanisme; overheid en humanisme; hgw.

54-17 'Rekenschap; voorwoord bij het eerste nummer'. In: *Rekenschap* 1 (maart 1954), nr. 1, p. 1.
Tw.: 'Rekenschap' (ts.); rede.

54-18 'Beschouwing en beleving. Complementaire begrippen in het denken over de mens'. In: *Rekenschap* 1 (maart 1954), nr. 1, pp. 13-21. (inleiding, gehouden op de eerste landdag van de Stichting Socrates op 6 april 1952 te Amersfoort; de tekst wordt gevolgd door een 'Bijlage' op pp. 21-23 van de hand van A.J. Westerman Holstijn).
Tw.: antropologie; beschouwing en beleving.

54-19 Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond; J.P. van Praag (alg. voorz.), 'Nieuwjaarsbrief'. In: *Het Woord van de Week* 7 (3 januari 1954), nr. 1, 3 p.
Tw.: verzuiling; emancipatie; verantwoordelijkheid.

54-20 'De wereld waarin wij leven'. In: *Het Woord van de Week* 7 (7 februari 1954), nr. 6, 3 p.
Tw.: richtlijn; verantwoordelijkheid.

54-21 'Een vereniging voor veilig verkeer'. In: *Het Woord van de Week* 7 (7 maart 1954), nr. 10, 3 p.
Tw.: moderne maatschappij; verantwoordelijkheid.

54-22 'Humanisten bijeen, het achtste congres van het Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 7 (11 april 1954), nr. 15, 3 p. (over het congres van het Humanistisch Verbond op 10 en 11 april 1954 te Hilversum).
Tw.: verantwoordelijkheid; geloof; praktisch humanisme.

54-23 'Praten en doen'. In: *Het Woord van de Week* 8 (24 april 1955), nr. 17, 3 p.
Tw.: postulat; praktisch humanisme.

54-24 'Wat helpt het?'. In: *Het Woord van de Week* 7 (2 mei 1954), nr. 19, 3 p.
Tw.: wantrouwen; richtlijn; opdracht.

54-25 'Is het humanisme een zuil?'. In: *Het Woord van de Week* 7 (3 oktober 1954), nr. 41, 3 p.
Tw.: Nederland; verzuiling; humanistische beweging.

54-26 'Woorden en daden'. In: *Het Woord van de Week* 7 (7 november 1954), nr. 46, 3 p.
Tw.: postulat; richtlijn.

54-27 'Gemiste kansen'. In: *Het Woord van de Week* 7 (5 december 1954), nr. 50, 2 p.
Tw.: vervreemding; verbondenheid.

1955

55-1 'Wij humanisten'. In: J.C. Brandt Corstius; et al.,

Humanistische gedachten. 10 radiolezingen.
Humanistisch Verbond, Utrecht 1955, pp. 9-12.
(oorspronkelijk verschenen in: *Het Woord van de Week*, jrg. 8, 6 maart 1955, nr. 10, opgenomen in nr. 55-9).
Tw.: buitenkerkelijken; praktisch humanisme; opdracht.

55-2 'Woorden en daden'. In: J.C. Brandt Corstius; et al., *Humanistische gedachten. 10 radiolezingen.*
Humanistisch Verbond, Utrecht 1955, pp. 25-28.
(oorspronkelijk verschenen in *Het Woord van de Week*, jrg. 7, 7 nov. 1954, nr. 46, opgenomen in nr. 54-26).
Tw.: postulat; richtlijn.

55-3 'Wat helpt het?'. In: J.C. Brandt Corstius; et al., *Humanistische gedachten. 10 radiolezingen.*
Humanistisch Verbond, Utrecht 1955, pp. 41-44.
(oorspronkelijk verschenen in *Het Woord van de Week*, jrg. 7, 7 nov. 1954, nr. 46, opgenomen in nr. 54-24).
Tw.: wantrouwen; richtlijn; opdracht.

55-4 'Een niet-katholiek over het Nederlandse katholicisme'. In: *Te Elfder Ure* 2 (april-mei 1955), nr. 6-7, pp. 205-208.
Tw.: katholicisme en humanisme; levenspraktijk.

55-5 'Enige kanttekeningen bij Mrs. Knight's rede'. In: *Mens en Wereld* 10 (19 maart 1955), nr. 6, pp. 6-7.
(commentaar, getiteld 'Margaret Knight en het humanisme' bij de tekst van hieraan op pp. 6 en 7 voorafgaande fragmenten van een radiolezing van de pedagoog Margaret Knight voor de BBC: 'Moraal zonder godsdienst').
Tw.: godsdienst; modern humanisme; het kwaad.

55-6 'Dr. van Praag over crematie en verdraagzaamheid'. In: *Vernieuwing* 5 (juni 1955), nr. 8, p. 3. (gedeelte uit een toespraak op het HV-congres van 23 en 24 april 1955 te Arnhem).
Tw.: crematie; christendom.

55-7 Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond; J.P. van Praag (alg. voorz.), 'Nieuwjaarsbrief van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 8 (2 januari 1955), nr. 1, 3 p.
Tw.: verantwoordelijkheid; samenwerking; praktisch humanisme.

55-8 'De wereld in een doosje'. In: *Het Woord van de Week* 8 (6 februari 1955), nr. 6, 2 p.
Tw.: mensbeeld; wereldbeeld; religie; zingeving.

55-9 'Wij humanisten'. In: *Het Woord van de Week* 8 (6 maart 1955), nr. 10, 3 p.
Tw.: buitenkerkelijken; praktisch humanisme.

55-10 'Wat geven we onze kinderen mee?'. In: *Het Woord van de Week* 8 (3 april 1955), nr. 14, 3 p.
Tw.: geestelijke vorming; opvoeding.

55-11 'Wat doen jullie nou eigenlijk?'. In: *Het Woord van de Week* 8 (6 juni 1955), nr. 23, 3 p.
Tw.: emancipatie; geestelijke weerbaarheid; praktisch humanisme.

55-12 'Tien jaar Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 8 (9 oktober 1955), nr. 41, 3 p.
Tw.: HV; eenheid en verscheidenheid; emancipatie.

55-13 'Tienvoudige toewijding'. In: *Het Woord van de Week* 8 (18 december 1955), nr. 51, 3 p.
Tw.: Nederland; identiteit; christendom en humanisme.

1956

56-1 'Het humanisme'. In: *A.N.S.I.E. Algemene Nederlandse Systematisch Ingerichte Encyclopedie. dl. II.* Amsterdamsche Boek- en Courantmaatschappij, Amsterdam 1956, pp. 871-883.
Tw.: humanisme; levensovertuigingen; maatschappijvisie

56-2 Commissie 'Laagontwikkelde gebieden'; J. Bijleveld/P. Schut (voorz.); M. Buytenhuis (rapp.), *Laagontwikkelde gebieden.* Humanistisch Verbond, Utrecht 1956, 15 p. (op 19 maart 1956 uitgebracht rapport van een commissie, ingesteld door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, waarvan Van Praag tweede voorzitter was).
Tw.: ontwikkelingslanden.

56-3 'Het humanisme'. In: E.J. Dijksterhuis (red.), *Scientia. Handboek voor Wetenschap, Kunst en Religie.* dl. I. De Haan, Zeist 1956, pp. 59-86.
Tw.: humanisme; mensbeeld; levenspraktijk; zingeving.

56-4 'Hoe was het ook weer? Hoe zal het zijn?'. In: *Mens en Wereld* 11 (18 februari 1956), nr. 4, pp. 1-2. (bijdrage aan het jubileumnummer, uitgebracht t.g.v. het tienjarig bestaan van het Humanistisch Verbond).
Tw.: HV; emancipatie; bezieling.

56-5 'Toekomstbeeld en taakbesef'. In: *Mens en Wereld* 11 (17 maart 1956), nr. 6, p. 7. (bespreking van: Fred L. Polak, *De toekomst is verleden tijd*, 1955).
Tw.: toekomst; utopie; bezieling.

56-6 'Zonder God en gebod'. In: *Mens en Wereld* 11 (8 december 1956), nr. 24, p. 1. (n.a.v. een artikel in *De Maasbode* van 16 nov. 1956 over 'het God ontkennende humanisme').
Tw.: christendom en humanisme; atheïsme; beschaving.

56-7 'Rekenschap van het humanisme'. In: *Rekenschap* 3 (februari 1956), nr. 1, pp. 5-8. (een beschouwing, n.a.v. het tienjarig bestaan van het Humanistisch Verbond, over ontwikkeling en toekomst van het na-oorlogse humanisme).
Tw.: modern humanisme; antropologie; postulaten.

56-8 'Wereldbeschouwing en levensovertuiging'. In: *Rekenschap* 3 (december 1956), nr. 4, pp. 219-223.
Tw.: modern humanisme; levensovertuiging; wereldbeschouwing.

56-9 'Bevrijding'. In: *Vernieuwing* 6 (mei 1956), nr. 7, p. 2.
Tw.: 1 mei-viering; emancipatie.

56-10 Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond; J.P. van Praag (alg. voorz.), '1956'. In: *Het Woord van de Week* 9 (1 januari 1956), nr. 1, 3 p. (nieuwjaarsbrief, uitgesproken door Van Praag voor de VARA-microfoon op 1 januari 1956).
Tw.: humanistische beweging; modern humanisme; bezieling.

56-11 'Het groene gazon'. In: *Het Woord van de Week* 9 (19 februari 1956), nr. 8, 3 p. (terugblik op tien jaar Humanistisch Verbond).
Tw.: HV; emancipatie; bezieling.

56-12 'Op zoek naar het geluk'. In: *Het Woord van de Week* 9 (1 april 1956), nr. 14, 3 p.
Tw.: geluk; verantwoordelijkheid; verbondenheid.

56-13 'Een toekomst voor de jeugd'. In: *Het Woord van de Week* 9 (29 april 1956), nr. 18, 3 p.
Tw.: jeugd; toekomst.

56-14 'Waarom was het ook weer?'. In: *Het Woord van de Week* 9 (3 juni 1956), nr. 23, 3 p.
Tw.: HV; menselijke waardigheid; levensvreugde.

56-15 'De H.J.G., het seksuele vraagstuk en nog wat'. In: *Mens en Wereld* 11 (26 september 1956), nr. 19, p. 3.
Tw.: H.J.G.; seksuele moraal.

56-16 'Verscheurde wereld'. In: *Mens en Wereld* 11 (13 oktober 1956), nr. 20, p. 7.
Tw.: HV; vrijdenkersbeweging; atheïsme.

56-17 'Waarom humanist?'. In: *Het Woord van de Week* 9 (4 november 1956), nr. 45, 3 p.
Tw.: modern humanisme; levensovertuiging; richtlijn.

56-18 'Wat bezielt ze toch?'. In: *Het Woord van de Week* 9 (2 december 1956), nr. 49, 3 p.
Tw.: bezieling; geestelijke weerbaarheid; vrijheid.

56-19 Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond; J.P. van Praag (alg. voorz.), 'Nieuwjaarsbrief van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond'. In: *Het Woord van de Week* 9 (30 december 1956), nr. 53, 3 p. (uitgesproken door Van Praag voor de VARA-radio op 30 dec. 1956).
Tw.: politiek; geestelijke vorming; geestelijke weerbaarheid.

